

Usnesení
Rady pro lidská práva
ze dne 4. května 2000

k přípravě věcného záměru návrhu zákona o partnerském soužití osob stejného pohlaví

(návrh usnesení Radě předložila její sekce pro občanská a politická práva)

Rada pro lidská práva

navrhuje vládě České republiky, aby přijala následující text jako své usnesení, a ukládá předsedovi Rady pro lidská práva, aby v souladu s bodem II/5 statutu Rady toto usnesení prostřednictvím místopředsedy vlády a předsedy Legislativní rady vládě předložil.

N á v r h u s n e s e n í

vlády České republiky

ze dne č.

o přípravě věcného záměru návrhu zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví

V l á d a

I. k o n s t a t u j e, že Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky zamítla dne 2. prosince 1999 ve druhém čtení návrh zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví a o změně a doplnění některých zákonů předložený skupinou poslanců dne 4. února 1999,

a že usnesením ze dne 10. března 1999 č. 189 vláda s tímto návrhem vyjádřila souhlas,

II. v y j a d ř u j e p ř e s v ě d ě n í, že společnost musí ve vztahu k homosexuálně orientovaným občanům zajistit podmínky rovnosti v požívání práv a svobod, rovnosti v důstojnosti a základní předpoklady svobodného rozvoje osobnosti, a že nezbytnou součástí těchto podmínek je přijetí zákona, kterým bude upraveno právní postavení partnerů téhož pohlaví ve společnosti,

III. u k l á d á

ministru spravedlnosti, aby ve spolupráci s místopředsedou vlády – předsedou Legislativní rady vlády, ministrem vnitra, ministrem zahraničních věcí, ministrem práce a sociálních věcí, ministrem kultury, ministrem zdravotnictví a ministrem financí připravil a do 31. 12. 2000 předložil vládě věcný záměr zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví.

P r o v e d o u:

místopředseda vlády - předseda Legislativní rady vlády

ministr spravedlnosti

ministr vnitra

ministr zahraničních věcí
ministr financí

Předkládací zpráva

k usnesení o přípravě věcného záměru vládního návrhu zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví

Dne 2. prosince 1999 zamítla Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve druhém čtení návrh zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví a o změně a doplnění některých zákonů předložený dne 4. února 1999 skupinou poslanců (Zuzka Rujbrová, Jan Zahradil, Jitka Kupčová, Monika Horáková a další). Již podruhé tak neuspěla v Poslanecké sněmovně poslanecká iniciativa, jejímž cílem bylo přiznat právní postavení partnerům stejného pohlaví. (Obdobný poslanecký návrh zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví zamítla Poslanecká sněmovna ve 2. volebním období.)

Vláda přijala na svém zasedání dne 10. března 1999 usnesením č. 189 stanovisko k návrhu zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví, v němž vyslovila s tímto návrhem souhlas. Současně však upozornila na některé legislativní i věcné nedostatky návrhu. Věcnými a legislativními nedostatky argumentovali v parlamentní rozpravě i někteří poslanci, kteří se nepovažují za odpůrce přijetí právní úpravy soužití osob stejného pohlaví z důvodů svého etického, politického či náboženského přesvědčení.

Politickou a etickou povinností vlády je vytvářet zákonnými i dalšími opatřeními podmínky pro realizaci rovné důstojnosti homosexuálně orientovaných osob, která jim náleží ve smyslu čl. 1 Listiny základních práv a svobod, podle níž jsou lidé "rovni v důstojnosti" a čl. 3 odst. 1 Listiny, který zaručuje základní práva a svobody všem "bez rozdílu ...jiného postavení". Cestou k vytvoření celospolečenských podmínek, které napomohou odstranění stávajících znevýhodnění homosexuálně orientovaných osob a přispějí k zvýšení respektu většinové společnosti k příslušníkům homosexuální menšiny a k svobodnému rozvoji osobností gayů a lesbiček, je také přijetí zákonné úpravy partnerského soužití osob stejného pohlaví. V souladu s demokratickými a liberálními hodnotami, k nimž se Česká republika hlásí, náleží každému právu na hledání a uskutečňování své vlastní představy dobrého života. Společnost, která uznává hodnoty tolerance a respektu k různosti, musí vytvářet podmínky k jejímu skutečnému naplnění.

Přiznání právního postavení partnerům stejného pohlaví je v souladu se současným vývojem v jiných evropských zemích. Zákony, které umožňují legalizovat partnerství osob stejného pohlaví, existují např. v Dánsku, Norsku a Švédsku. V současné době však již není zlegalizování svazků gayů a lesbiček zvláštností zemí severní Evropy. Na podzim roku 1999 přijal francouzský Parlament zákon o "občanském paktu solidarity" (Loi relative au pacte civil de solidarité), který umožňuje uzavřít soudem registrovaný svazek jak partnerům různého, tak partnerům stejného pohlaví. Francouzská ústavní rada (Conseil Constitutionnel), která je pověřena předběžnou kontrolou ústavnosti, rozhodla, že zákon není neústavní. S účinností od 1. 1. 2000 mohou potvrdit svůj partnerský status registrací také partnerské dvojice stejného pohlaví v Belgii. V současné době připravuje vládní návrh zákona o registrovaném partnerství homosexuálů rovněž ministerstvo spravedlnosti ve Spolkové republice Německo. Ještě před předložením návrhu zákona Spolkovému sněmu má podle

vládních plánů přijmout Spolkový sněm prohlášení, v němž vyjádří lítost nad bezprávím vůči homosexuálům v minulosti a potvrdí, že nespravedlnost a diskriminace jsou v rozporu s německou ústavou a s Evropskou úmluvou o lidských právech.

Také v jiných zemích (například v Norsku) směřoval vývoj v úsilí o legalizaci vztahů homosexuálně orientovaných občanů od četných neúspěšných poslaneckých iniciativ k převzetí iniciativy vládou. V rostoucím počtu evropských zemí si vlády uvědomují, že zajištění přiznání právního postavení dvojicím stejného pohlaví není pouze přáním homosexuální menšiny, ale je v zájmu celé společnosti. Předložený návrh směřuje k tomu, aby se Česká republika zařadila mezi tyto země.